

Gródek, 10 marca 2022 roku

Znak sprawy: PO-2/2022

Wielkopolski Kurator Oświaty
ul. Kościuszki 93
61-716 Poznań

WNIOSEK

Działając w imieniu Stowarzyszenia na rzecz Praworządności w Szkołach „Stowarzyszenie Umarłych Statutów” (dalej: „Stowarzyszenie”) i w interesie publicznym, na podstawie art. 31 § 1 pkt 1 i 2 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego (dalej: „k.p.a.) wnoszę o:

1) przeprowadzenie w ramach sprawowanego na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. 2021 poz. 1082 ze zm., dalej: „u.p.o.”) nadzoru pedagogicznego kontroli legalności

Statutu Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 im. Charles de Gaulle’a w Poznaniu z siedzibą przy ul. Tarnowskiej 27 (dalej odpowiednio: „Statut”, „Szkoła”),

2) wszczęcie z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie uchylenia na podstawie art. 114 u.p.o. sprzecznych z prawem postanowień Statutu,

3) dopuszczenie Stowarzyszenia do udziału w postępowaniu, o którym mowa w pkt 2,

4) wydanie Dyrektorowi Szkoły zaleceń co do dostosowania Statutu do wymogów prawa – w zakresie wynikłym z przeprowadzonej kontroli, o której mowa w pkt. 1 wniosku.

UZASADNIENIE

Celami Stowarzyszenia, zgodnie z jego statutem, jest m.in. prowadzenie działań w zakresie nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania, a także działalności na rzecz dzieci, młodzieży i praw ucznia, zwłaszcza upowszechniania wiedzy o prawach ucznia i sposobach ich ochrony.

W związku z powyższym, wszczęcie postępowania administracyjnego dotyczącego niezgodności Statutu z prawem powszechnie obowiązującym oraz dopuszczenie Stowarzyszenia do udziału w tym postępowaniu pozostaje zgodne z celami Stowarzyszenia. Ze względu zaś na szereg niezgodności poszczególnych przepisów Statutu z przepisami prawa powszechnie obowiązującego (które opisane są szczegółowo w dalszej części niniejszego wniosku), wszczęcie postępowania jest zgodne także z interesem społecznym.

Stowarzyszenie, realizując swoje cele statutowe, wnosi o podjęcie przez Kuratora Oświaty działań koniecznych do dostosowania Statutu do wymogów prawa, poprzez przeprowadzenie kontroli Statutu, a następnie uchylenie sprzecznych z prawem postanowień Statutu. Jednocześnie Stowarzyszenie przedkłada argumentację przemawiającą za podjęciem ww. działań.

Poniżej Stowarzyszenie wskazuje kwestionowane co do legalności postanowienia Statutu, wnosząc o ich kontrolę i uchylenie na podst. art. 114 u.p.o. Jednocześnie, mając na względzie wyłącznie kasacyjny charakter kompetencji kuratora określonej w art. 114 u.p.o, Stowarzyszenie wnosi o wydanie Dyrektorowi Szkoły zaleceń dostosowania Statutu do wymogów prawa – w zakresie uzupełnienia braków wynikłych wskutek derogowania ze Statutu postanowień sprzecznych z prawem.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 18 ust. 1 lit. a

„ocenę celującą (6) na koniec semestru lub roku szkolnego otrzymuje uczeń, który posiada wiedzę i umiejętności obejmujące całość podstawy programowej a nadto jest laureatem lub finalistą konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim i ponadwojewódzkim w Szkole Podstawowej lub laureatem bądź finalistą olimpiad przedmiotowych w szkole ponadpodstawowej”

Zgodnie z art 44b ust. 3 ustawy o systemie oświaty (dalej: „u.s.o.”) ucznia można oceniać wyłącznie w zakresie wiedzy i umiejętności określonych w podstawie programowej bądź programie nauczania. Nie można wobec tego wymagać od ucznia, aby na ocenę celującą jego działania, wiedza oraz umiejętności przewyższały podstawę programową lub program nauczania np. poprzez konieczność uczęszczania na konkursy, olimpiady itp. W myśl § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2019 poz. 373) ocena celująca jest najwyższą oceną w skali ocen możliwych do uzyskania w szkole, w związku z czym jak najbardziej zrozumiałym jest wprowadzanie największych wymagań potrzebnych do zdobycia oceny celującej. Wymagania te nie mogą jednak wykraczać poza podstawę programową oraz program nauczania. Uczeń, który w stopniu określonym przez statut przyjął wiedzę oraz umiejętności wymagane przez podstawę programową lub program nauczania zasługuje na ocenę celującą. Szkoła powinna zachęcać i motywować uczniów do ponadprogramowego działania lub brania udziału w konkursach, nie może być to natomiast wymóg niezbędny do uzyskania najwyższej oceny klasyfikacyjnej.

Wobec powyższego konieczne jest uchylenie kwestionowanego postanowienia Statutu.

Kwestionowane postanowienia Statutu: § 18 ust. 13, § 48 ust. 5

„[Kryteria ocen zachowania:] wzorowe - otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymogi określone w regulaminie wewnętrznym jako obowiązki ucznia [...] bardzo dobre - otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymogi określone w regulaminie wewnętrznym jako obowiązki ucznia [...] dobre - otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymogi określone w regulaminie wewnętrznym jako obowiązki ucznia [...] poprawne - otrzymuje uczeń, który sporadycznie narusza obowiązki ucznia określone w regulaminie wewnętrznym [...] nieodpowiednie - otrzymuje uczeń, który narusza obowiązki ucznia określone w regulaminie wewnętrznym [...] naganne - otrzymuje uczeń, który w rażący sposób narusza obowiązki ucznia określone w regulaminie wewnętrznym”

„W uzasadnionych (rażąco naruszających regulaminy bądź Statut Zespołu Szkół) przypadkach, kara może być wymierzana z pominięciem zasady stopniowania kary.”

Statut nie określa czym jest „regulamin wewnętrzny”. Ponadto, zgodnie z art. 99 u.p.o., obowiązki ucznia mogą być określone wyłącznie w statucie szkoły, a zatem wszelkie pozastatutowe regulacje w tym zakresie nie mają podstawy prawnej.

Wobec powyższego konieczne jest uchylene kwestionowanych postanowień Statutu.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 19 ust. 3

„Nauczyciele poszczególnych przedmiotów zapoznają uczniów ze szczegółowymi kryteriami oceniania wiadomości i umiejętności zawartymi w Przedmiotowych Systemach Oceniania na początku każdego roku szkolnego.”

Zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 8 u.p.o. statut szkoły powinien zawierać szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego uczniów. Wobec ustanowienia bliżej nieokreślonych „Przedmiotowych Systemów Oceniania” zachodzi podejrzenie, że dokonano bezprawnej subdelegacji ustawowego obowiązku regulacji wewnątrzszkolnych zasad oceniania ze Statutu na „Przedmiotowy System Oceniania” umieszczony poza jego treścią normatywną.

Wobec powyższego konieczne jest uchylene kwestionowanego postanowienia Statutu.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 28 ust. 2

„Zasady wybierania organów Samorządu Uczniowskiego określa ordynacja wyborcza, obowiązująca w Zespole Szkół.”

Zgodnie z art. 85 ust. 3 u.p.o. zasady wybierania i działania organów samorządu określa regulamin uchwalany przez ogół uczniów w głosowaniu równym, tajnym i powszechnym. Statut szkoły nie może wprowadzać odrębnych regulacji, naruszających ustawę.

Wobec powyższego konieczne jest uchylene kwestionowanego postanowienia Statutu.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 28 ust. 12

„Szczegółowe cele, zadania i zasady funkcjonowania Szkolnego Wolontariatu reguluje odrębny regulamin.”

Zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 21 u.p.o. to statut szkoły powinien określać sposób organizacji i realizacji działań w zakresie wolontariatu. W związku z powyższym brak jest podstaw do normowania tych kwestii w aktach innych niż statut, w szczególności zaś przyjmowanych przez nieokreślone organy w bliżej nieokreślonym trybie.

Wobec powyższego konieczne jest uchylene kwestionowanego postanowienia Statutu.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 37 ust. 9

„Szczegółowy regulamin wypożyczania i udostępniania podręczników i materiałów edukacyjnych znajduje się w bibliotece szkolnej.”

Zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 23 u.p.o. to statut szkoły powinien określać organizację biblioteki szkolnej oraz warunki i zakres współpracy biblioteki z uczniami, nauczycielami i rodzicami oraz innymi bibliotekami. W związku z powyższym brak jest podstaw do normowania tych kwestii w aktach innych niż statut, w szczególności zaś przyjmowanych przez nieokreślone organy w bliżej nieokreślonym trybie.

Wobec powyższego konieczne jest uchylene kwestionowanego postanowienia Statutu.

Kwestionowane postanowienia Statutu: § 38 ust. 9, 11 i 13

„9. Dziecko przebywające w świetlicy zobowiązane jest do przestrzegania zasad zawartych w Regulaminie Świetlicy Szkolnej ZSO nr 2.

11. W momencie zapisu dziecka do świetlicy rodzice zapoznają się i akceptują Regulamin Świetlicy Szkolnej ZSO nr 2 w Poznaniu.

13. Szczegółowe zasady funkcjonowania świetlicy szkolnej określa Regulamin.”

Zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 25 u.p.o. to statut szkoły powinien określać organizację świetlicy. W związku z powyższym brak jest podstaw do normowania tych kwestii w aktach innych niż statut, w szczególności zaś przyjmowanych przez nieokreślone organy w bliżej nieokreślonym trybie.

Wobec powyższego konieczne jest uchylene kwestionowanego postanowienia Statutu.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 46 ust. 1 lit. m

„[Uczeń ma prawo do:] członkostwa w wybranej przez siebie organizacji politycznej, społecznej, kół zainteresowań poza szkołą, jeżeli nie przeszkadza mu to w wywiązywaniu się z obowiązków szkolnych, a statut i program w/w organizacji nie są sprzeczne z modelem wychowawczym szkoły”

Zgodnie z art. 58 Konstytucji RP, każdemu zapewnia się wolność zrzeszania się. Zakazane zaś są zrzeszenia, których cel lub działalność są sprzeczne z Konstytucją lub ustawami. Statut szkoły nie może ograniczać praw i wolności gwarantowanych konstytucyjnie, np. poprzez zawężenie możliwości uczestnictwa uczniów w organizacjach czy innych zrzeszeniach.

Wobec powyższego konieczne jest uchylene kwestionowanego postanowienia Statutu.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 46 ust. 2 lit. g

„[Uczeń ma obowiązek:] systematycznie i samodzielnie odrabiać pracę domową; za niewykonanie pracy domowej nauczyciel może wystawić ocenę niedostateczną”

Brak pracy domowej nie stanowi osiągnięcia edukacyjnego w rozumieniu art. 44b ust. 1 i 3 u.s.o., gdyż nie dochodzi do rozpoznania przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań z zakresu określonego w art. 44b ust. 3 pkt 1 u.s.o. W związku z powyższym, regulacja statutowa dopuszcza ocenianie wiedzy i umiejętności ucznia bez żadnego uprzedniego rozpoznania, co stoi w bezpośredniej sprzeczności z ustawową definicją oceniania osiągnięć edukacyjnych określoną w art. 44b ust. 3 u.s.o.

Naruszenie obowiązków ucznia poprzez niewykonanie pracy domowej można ewentualnie sankcjonować w ramach oceny z zachowania.

Wobec powyższego konieczne jest uchylene kwestionowanego postanowienia Statutu.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 46 ust. 3

„Za zniszczone mienie szkolne lub prywatne uczeń ponosi odpowiedzialność materialną”

Kwestia odpowiedzialności za szkody jest kompleksowo uregulowana na poziomie ustawowym (w szczególności w Kodeksie cywilnym) i brak jest podstaw do normowania jej w statucie szkoły.

Zgodnie z art. 426 k.c. małoletni, który nie ukończył 13 lat nie ponosi odpowiedzialności za szkodę. Osoby powyżej 13 roku życia co do zasady samodzielnie odpowiadają za wyrządzone szkody (art. 415 k.c.). Co więcej, zgodnie z art. 427 k.c., „kto z mocy ustawy lub umowy jest zobowiązany do nadzoru nad osobą, której z powodu wieku albo stanu psychicznego lub cielesnego winy poczytać nie można, ten obowiązany jest do naprawienia szkody wyrządzonej przez tę osobę, [...]”.

Na gruncie powyższych regulacji ustawowych brak jest podstaw do przypisania uczniowi każdorazowej odpowiedzialności za szkody, szczególnie gdy znajduje się pod opieką szkoły i to szkoła sprawuje nad nim nadzór.

Wobec powyższego konieczne jest uchylene kwestionowanego postanowienia Statutu.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 48 ust. 2

„Dodatkowo, niezależnie od kar opisanych w ust.1, na ucznia może mogą zostać nałożone obowiązki prac społecznych [...]”

Kwestionowane postanowienie Statutu narusza art. 65 ust. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którym „obowiązek pracy może być nałożony tylko przez ustawę”. Akt rangi podustawowej nie może przewidywać możliwości nałożenia w sposób władczy obowiązku pracy. Tymczasem kwestionowane postanowienie Statutu wprost przewiduje możliwość nałożenia na ucznia obowiązku pracy. Obowiązek wykonywania określonej pracy, od którego podmiot tego obowiązku nie może się uchylić, jest przewidziany w określonych sytuacjach w przepisach prawa powszechnie obowiązującego. Tytułem przykładu można wymienić art. 47 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi czy art. 34 § 1a pkt 1 ustawy Kodeks karny. Każdorazowo jednak obowiązek taki wynika wyłącznie z ustawy, nigdy zaś z jakiegokolwiek aktu rangi podustawowej.

Konieczność wykonywania pracy przymusowej stanowi bardzo daleką ingerencję w wolność człowieka, jakim bez wątpienia jest również uczeń. W obecnym stanie

prawnym środki tego typu mogą być stosowane jedynie przez sąd, a w wyjątkowych przypadkach, gdy obowiązek pracy może być nałożony przez organ pozasądowy (jak np. w przypadku skierowania do pracy przy zwalczaniu epidemii na podstawie art. 47 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi), osobie skierowanej do pracy przysługuje droga odwoławcza na drodze postępowania administracyjnego, a ostatecznie także na drodze postępowania sądowoadministracyjnego. W przypadku obowiązku, o którym mowa w Statucie, taka droga zaś nie przysługuje, co dodatkowo narusza prawo ucznia do sądu przewidziane w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Prace przymusowe nie mogą stanowić kary przewidzianej w statucie szkoły. Poza argumentami przytoczonymi powyżej, świadczy o tym także fakt, że ustawodawca nie wyposażył żadnego z organów szkoły w jakiegokolwiek instrumenty, które pozwoliłyby wykonać tego typu karę. Nie wiadomo co miałyby się stać, gdyby uczeń nie wykonał nałożonego na niego obowiązku pracy. Brak jest również przepisów przewidujących rodzaj danych prac społecznych czy ich wymiar. Przede wszystkim zaś, brak jest jakichkolwiek postanowień dotyczących zapewnienia uczniowi stosownych warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, np. w postaci środków ochronnych, odpowiedniego przeszkolenia, nadzoru ze strony opiekuna czy ubezpieczenia społecznego w razie wypadku. To zaś godzi w obowiązek utrzymywania przez system oświaty bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach i placówkach, przewidziany w art. 1 pkt 14 u.p.o.

Na marginesie, należy zaznaczyć, że o braku możliwości nakładania na uczniów przez szkołę obowiązku pracy w obecnym stanie prawnym świadczy także fakt, że w Radzie Ministrów toczą się prace nad projektem ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (numer w wykazie prac Rady Ministrów: UD248). Projekt ten w art. 4 ust. 4 przewiduje m.in. możliwość nakładania na ucznia przez dyrektora szkoły – za zgodą rodziców ucznia i samego ucznia – środka oddziaływania wychowawczego w postaci prac porządkowych. Jeżeli zatem rząd uznał za zasadne przygotowanie takiego projektu ustawy, to znaczy, że przyjął, iż obecnie nie ma możliwości prawnej, aby szkoła nakładała na ucznia obowiązek pracy: w przeciwnym razie jakiegokolwiek zmiany prawne w tym obszarze byłyby po prostu zbyteczne, gdyż stanowiłyby tzw. wyważanie otwartych drzwi. Przyjął zatem należy, że obecnie – wobec braku zakończenia prac nad projektem ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich – szkoła nie może nakładać na uczniów obowiązku pracy.

Wobec powyższego konieczne jest uchylene kwestionowanego postanowienia Statutu.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 50 ust. 1-4

- „1. Uczniowi lub jego rodzicom przysługuje prawo odwołania się od nałożonej kary, obowiązku, nakazu bądź zakazu do Dyrektora Zespołu Szkół, w terminie 1 dnia roboczego od powiadomienia o karze.*
- 2. Dyrektor Zespołu Szkół rozpatruje odwołanie w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.*
- 3. Dyrektor Zespołu Szkół przy rozpatrywaniu odwołania ponownie analizuje sprawę, w tym bada ewentualne nowe fakty.*
- 4. O ewentualnej zmianie, uchyleniu lub podtrzymaniu kary Dyrektor Zespołu Szkół zawiadamia ucznia i rodziców w terminie 7 dni od daty złożenia odwołania.”*

Zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 19 u.p.o. statut szkoły określa rodzaje kar stosowanych wobec uczniów oraz tryb odwoływania się od kary. Za tryb odwołania się od kary nie sposób uznać rozpatrzenie odwołania przez ten sam organ, który karę nałożył. Jak zaś wynika ze Statutu, to przede wszystkim dyrektor Szkoły posiada kompetencje do nakładania kar na uczniów.

Ustawodawca, choćby na przykładzie k.p.a., wyraźnie rozróżnia odwołanie i wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy. Zatem, ilekroć ustawodawca stanowi o trybie odwoławczym, należy rozumieć, że mowa jest o odwołaniu, a to składa się do innego organu niż ten, który nałożył karę.

Wobec powyższego konieczne jest uchylenie kwestionowanego postanowienia Statutu.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 51 ust. 3

„Uczeń może być skreślony z listy uczniów również w przypadku, gdy do dnia 20 września danego roku szkolnego nie podjął nauki, a jego rodzice, pomimo wezwania, nie kontaktują się z Dyrektorem Zespołu Szkół w celu wyjaśnienia przyczyn nieobecności ucznia. W tym przypadku nie jest wymagana opinia Samorządu Uczniowskiego ani uchwała Rady Pedagogicznej”

Zgodnie z art. 68 ust. 2 u.p.o. dyrektor szkoły może, w drodze decyzji, skreślić ucznia z listy uczniów w przypadkach określonych w statucie szkoły. Skreślenie następuje na podstawie uchwały rady pedagogicznej, po zasięgnięciu opinii samorządu uczniowskiego. Przepis art. 70 ust. 1 pkt 5 u.p.o. stanowi zaś, że do kompetencji rady pedagogicznej należy podejmowanie uchwał w sprawach skreślenia z listy uczniów. Nie istnieje możliwość ustanowienia odrębnych regulacji w tym zakresie.

Wobec powyższego konieczne jest uchylenie kwestionowanego postanowienia Statutu.

**Stowarzyszenie
Umarłych
Statutów**

**Stowarzyszenie na rzecz Praworządności w Szkołach
„Stowarzyszenie Umarłych Statutów”**

kontakt@umarlestatuty.pl
KRS: 0000830651

***

Uprzejmie prosimy o prowadzenie korespondencji w tej sprawie za pomocą środków komunikacji elektronicznej poprzez skrzynkę ePUAP Stowarzyszenia (/_SUS/domyslna), względnie drogą mailową (kontakt@umarlestatuty.pl). Jednocześnie informujemy, że zgodnie z art. 39¹ § 1 k.p.a. doręczanie pism w tej sprawie za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną jest dla organu obligatoryjne. Jednocześnie zwracamy się również z prośbą o nienadsyłanie pism w wersji papierowej.

W imieniu Stowarzyszenia,

DANIEL SJARGI
Wiceprezes Zarządu